

Euroopa Kohtu kohtujuristi

Laila Medina

ettepanek kohtuasjas C-449/25 | Serviciul pentru Imigrări al județului Bihor
(registreeritud kooselu)

Pressiteade nr 129/26

Luxembourg, 17. september 2026

Kohtujurist Medina: ainuüksi õiguse vabalt liikuda kasutamisest, ilma teise liikmesriiki tegelikult elama asumiseta, ei piisa selleks, et kolmanda riigi kodanikule, kes on liidu kodaniku partner, tekiks ELi õiguse alusel tuletatud elamisõigus

Liikmesriigi keeldumine tuletatud elamisõiguse andmisest jääb ELi õiguse kodakondsust käsitletavate sätete kohaldamisalast välja, kui ELi kodanik ei ole kunagi elanud selles liikmesriigis, kus tsiviilpartnerlus sõlmiti, ning kui kolmanda riigi partneriga ei ole sõltuvussuhet

Rumeenia kodanik reisis 2024. aastal Itaaliasse ainuüksi selleks, et sõlmida tsiviilpartnerlus oma Briti partneriga. Rumeenia kodanik pöördus Rumeeniasse varsti pärast seda tagasi. Sel ajal elasid nad mõlemad vastavalt Rumeenias ja Austraalias ning kumbki neist ei elanud Itaalias. Kuus kuud hiljem, 2025. aastal sisenes tema partner, Briti kodanik, Rumeeniasse, et seal elama asuda. Umbes kolm kuud pärast saabumist esitas ta taotluse ajutise elamisõiguse pikendamiseks Rumeenias perekonna taasühinemise eesmärgil. Taotlus jäeti rahuldamata põhjendusel, et Rumeenia õigus ei tunnusta samasooliste isikute tsiviilpartnerlust ning et Briti kodanik ei vastanud perekonna taasühinemist reguleerivates Rumeenia õigusaktides sätestatud tingimustele¹. Ta vaidlustas lahkumisettekirjutuse eelotsusetaotluse esitanud kohtus, Oradea apellatsioonikohtus (Rumeenia). Kõnealune kohus esitas Euroopa Kohtule küsimuse, kas ELTL artikli 21 lõige 1 takistab Rumeenial keeldumast andma elamisõiguse kolmanda riigi kodanikule, kellega kõnealune liidu kodanik on sõlminud tsiviilpartnerluse teise liikmesriigi õiguse alusel, kus kumbki neist ei ole elanud, põhjendusel, et Rumeenia õigus ei tunnusta samasooliste isikute tsiviilpartnerlusi.

Täna esitatud ettepanekus **tegi kohtujurist Laila Medina ettepaneku, et Euroopa Kohus tunnistaks, et käsitletav olukord ei kuulu aluslepingu kodakondsust käsitlevate sätete, nimelt ELTL artikli 20 ja artikli 21 lõike 1 kohaldamisalasse.**

ELTL artikli 21 lõike 1 suhtes tuletas kohtujurist meelde, et **see säte annab ELi kodanikele õiguse vabalt liikuda ning et kolmanda riigi kodanikust pereliikme elamisõigus tuleneb** sellest kasutatud vabadusest. Kohtujurist rõhutas ka, et käsitletava kohtuasja faktilised asjaolud kujutavad endast olukorda, kus liidu kodanik pöördub pärast õiguse vabalt liikuda kasutamist tagasi oma kodakondsusjärgsesse liikmesriiki ja soovib tugineda neile õigustele, et saada elamisõigus oma kolmandast riigist pärit partnerile (**tagasipöördumise olukord**). Isegi kui **direktiiv 2004/38 ei hõlma sellist tagasipöördumist, peaksid** liidu kodaniku pereliikmest kolmanda riigi kodanikule vastuvõtvast liikmesriigis tuletatud elamisõiguse andmise tingimused **olema kohaldatavad analoogia alusel**, kuna mõlemal juhul on see liidu kodanik, kes kasutas õigust vabalt liikuda ning kes on isik, kellest tulenevalt tuletatud elamisõigus tekib.

Selleks et ELi õiguse alusel tekiks tuletatud elamisõigus tagasipöördumise olukorras, peavad olema täidetud kaks kumulatiivset tingimust. Esiteks peab liidu kodanik olema tegelikult elanud teises liikmesriigis vastavalt direktiivi 2004/38 artiklis 7 või artiklis 16 sätestatud tingimustele. Teiseks peab selle tegeliku elamise ajal olema alustatud või tugevdatud perekonnaelu.

Käsitletaval juhul, kuna Rumeenia kodanik ei asunud tegelikult elama Itaaliasse – liikmesriiki, kus sõlmiti tsiviilpartnerlus Briti kodanikuga – ning ta reisis Itaaliasse ainult tsiviilpartnerluse sõlmimise eesmärgil, millele järgnes viivitamatu tagasipöördumine Rumeeniasse, **ei ole direktiivi 2004/38 artiklites 7 ja 16 sätestatud „tegeliku elukoha” nõue täidetud.**

Lisaks **ei alustatud ega tugevdatud perekonnaelu** Itaalias kohtuotsuses O. ja B. antud tähenduses.² Tsiviilpartnerluse sõlmimise ajal oli Rumeenia kodaniku alaline elukoht Rumeenias ja tema partneri elukoht Austraalias ning partner saabus Rumeeniasse alles ligikaudu kuus kuud hiljem. Seetõttu ei elatud Itaalias mingil hetkel ühist perekonnaelu. Seetõttu **ei ole täidetud ka teine kumulatiivne tingimus.** Kuigi tsiviilpartnerluse sõlmimine on kahtlemata tähtis õigustoiming, ei võrdu see perekonnaelu elamisega vastuvõtvast liikmesriigis.

Seoses ETL artikliga 20 märkis kohtujurist, et **Rumeenia kodaniku ja tema partneri vahel ei ole sellist sõltuvussuhet, nagu tunnustatakse Euroopa Kohtu praktikas.** Selles kohtupraktikas³ kehtestatud künnis, mille kohaselt peab elamisloa andmisest keeldumine sundima liidu kodanikku lahkuma kogu ELi territooriumilt, ei ole käsitletaval juhul täidetud.

Seega tegi kohtujurist järelduse, et **põhiõiguste harta ei ole käsitletavas asjas kohaldatav**, kuna olukord jääb ELi õiguse kohaldamisalast välja; hageja õiguse perekonnaelule kaitse tuleb seetõttu tagada Euroopa inimõiguste konventsiooni alusel.

Seetõttu tegi kohtujurist ettepaneku, et kohus vastaks, et ETL artiklit 20 ja artikli 21 lõiget 1 koostoimes direktiiviga 2004/38, mida kohaldatakse analoogia alusel, tuleb tõlgendada nii, et nendega ei ole vastuolus see, kui liidu kodaniku kodakondsusjärgse liikmesriigi ametiasutus keeldub andmast selle liikmesriigi territooriumil elamise õigust kolmanda riigi kodanikule, kellega see liidu kodanik on sõlminud mõne teise liikmesriigi õiguse alusel tsiviilpartnerluse, põhjendusel, et kodakondsusjärgse liikmesriigi õiguses ei tunnustata samast soost isikute tsiviilpartnerlusi.

Täielikkuse huvides esitas kohtujurist alternatiivse analüüsi juhaks, kui kohus peaks leidma, et ELi õigus on kohaldatav. Rumeenia õigusnormid, mis nõuavad tõendit teises liikmesriigis eelneva elamise kohta, kehtestavad ühise lapse olemasolu nõude ja keelduvad üldse tunnustamast välisriigi samasooliste tsiviilpartnerlusi, tunduvad sellisel juhul olevat ELi õigusega vastuolus.

MÄRKUS: Kohtujuristi ettepanek ei ole Euroopa Kohtule siduv. Kohtujuristi ülesanne on teha Euroopa Kohtule täiesti sõltumatult ettepanek, kuidas talle määratud kohtuasi õiguslikult lahendada. Euroopa Kohtu kohtunikud asuvad nüüd selles kohtuasjas nõu pidama. Kohtuotsus tehakse hiljem.

MÄRKUS: Eelotsusetaotluse abil saavad liikmesriikide kohtud nende menetluses olevas kohtuasjas esitada Euroopa Liidu Kohtule küsimusi liidu õiguse tõlgendamise või liidu õigusakti kehtivuse kohta.

Üldkohtul on pädevus menetleda ainult järgmistesse valdkondadesse kuuluvaid eelotsusetaotlusi: 1) ühine käibemaksusüsteem, 2) aktsiisid, 3) tolliseadustik, 4) kaupade tariifne klassifitseerimine kombineeritud nomenklatuuris, 5) reisist mahajätmise, reisijatele osutatava transporditeenuse hilinemise või ärajäämise korral reisijatele hüvitise maksmine ja nende abistamine või 6) kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteem. Kõigi muude eelotsusetaotluste menetlemine kuulub Euroopa Kohtu pädevusse.

Euroopa Kohus ega Üldkohus ei lahenda riigisisest kohtuvaidlust. Kohtuasja lahendamine kooskõlas Euroopa Kohtu või Üldkohtu otsusega on liikmesriigi kohtu ülesanne. See otsus on ühtviisi siduv ka teistele liikmesriikide kohtutele, kes lahendavad sarnast probleemi.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Euroopa Kohtule siduv. Faktiliste asjaolude ja õigusliku raamistiku kirjeldus lähtub asjakohasest perioodist ja põhineb kohtuasja toimikul.

Ettepaneku [terviktekst](#) on CURIA veebisaidil alates selle ettekandmise päevast.

Täiendavat teavet annab Stefaan Van der Jeught, ☎ (+352) 4303 2170.

Kohtujuristi ettepaneku ettelugemisest saab pildisalvestisi „[Curia Web TV](#)” ning „[European Broadcasting Service](#)” kaudu ☎ (+32) 2 2964106.

Hoiame ühendust!

¹ Valitsuse erakorralise määruse nr 194/2002 artikli 83 lõige 1 ning artikli 88 lõige 1 ja lõike 3 punkt b.

² 12. märtsi 2014. aasta kohtuotsus O. ja B., [C-456/12 ja C-457/12](#) (vt ka pressiteade [nr 32/14](#)).

³ Vt näiteks 8. märtsi 2011. aasta kohtuotsus Ruiz Zambrano, [C-34/09](#) (vt ka pressiteade [nr 16/11](#)).